

รายงานผลการติดตามผลการดำเนินการ ด้านสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานผลการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นการดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 24 ประกอบกับข้อ 5 ซึ่งกำหนดให้สำนักงาน กสม. ดำเนินการเสนอต่อ กสม. ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ โดยรายงานครอบคลุมผลการติดตามผลดำเนินการ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2566 ประกอบด้วย

1. มาตรการหรือข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำนวน 136 ฉบับ (184 คำร้อง)

1.1) กรณีที่ยุติการติดตามตามข้อ 22 วรรคสอง (1) (2) (3) และ (4) จำนวน 132 ฉบับ (180 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 97.06

1.2) กรณีที่หน่วยงานมิได้ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี และ/หรือเผยแพร่รายงานหรือผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 36 วรรคสี่ และมาตรา 43 วรรคสอง จำนวน 4 ฉบับ (4 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 2.94

2. ข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ปี 2565 มีผลการติดตามผลการดำเนินการ 42 ประเด็นย่อย คิดเป็นร้อยละ 30 และยังไม่ดำเนินการ 98 ประเด็นย่อย คิดเป็นร้อยละ 70

3. ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน จำนวน 6 ฉบับ

4. ข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน จำนวน 2 ฉบับ

จากการสรุปและวิเคราะห์ผลการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของ กสม. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงาน กสม. มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เชิงระบบ

ควรมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับข้อเสนอแนะจะต้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะภายในระยะเวลาที่กำหนด และกำหนดสภาพบังคับทางกฎหมายกรณีไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

2. เชิงเนื้อหา

2.1) ควรติดตามและเร่งรัดให้ สปสช. ดำเนินการจัดทำกฎหมายตามมาตรา 9 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ในการแก้ไขกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับสิทธิได้รับเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลหรือสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลให้สอดคล้องกับสิทธิการได้รับบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง

สิทธิด้านสุขภาพ เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และปีงบประมาณถัดไป อาจประสบปัญหาในการเบิกจ่ายเงินอีก

2.2) ควรติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้พระราชบัญญัติใกล้เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ของหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจ ว่าส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาเสนอแนะให้แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อไป

2.3) ควรติดตามการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 และส่งเสริมภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังการกระทำทรมานและบังคับสูญหาย เช่น การจัดโครงการอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น อีกทั้ง กสม. ควรตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการทรมานอย่างต่อเนื่อง เช่น เรือนจำ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และศูนย์ซักถาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนและปราบปรามการกระทำทรมาน

2.4) ควรติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้ระบบการตัดคะแนนความประพฤติในการขับขี่ ว่าเกิดผลในทางปฏิบัติและส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งติดตามผลการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพของถนนและทางเท้าที่เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของ กสม. ต่อไป

.....

**รายงานผลการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**

1. บทนำ

ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 24 ประกอบกับข้อ 5 ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สำนักงาน กสม.) สรุปและวิเคราะห์ผลการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้เสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนเกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน (2) ข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ (3) ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน (4) ข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน (5) ความคืบหน้าหรือผลการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหาย (6) การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณี กสม. พบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน (7) ข้อเสนอในรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี (8) ข้อเสนอในรายงานคู่ขนานตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามที่จัดทำโดย กสม. (9) ข้อเสนอในรายงานคู่ขนานการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน (Universal Periodic Review) ของประเทศไทยที่จัดทำโดย กสม. และ (10) กรณีอื่นตามที่ กสม. กำหนด โดยการสรุปและวิเคราะห์ผลการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เสนอต่อ กสม. ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

2. ผลการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของ กสม.

สำนักงาน กสม. ติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนที่ กสม. เสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ 5 ของระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยสรุปและวิเคราะห์ผลการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้รับจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

2.1 ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำนวน 136 ฉบับ (184 คำร้อง)

2.2 ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ปี 2565 จำนวน 42 ประเด็นย่อย

2.3 ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน จำนวน 6 ฉบับ

2.4 ผลการดำเนินการตามข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน จำนวน 2 ฉบับ

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ที่	รูปแบบผลดำเนินการ	สำนัก/หน่วยรับผิดชอบ	ระเบียบ กสม. ว่าด้วยการติดตามที่เกี่ยวข้อง
1.	ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน (136 ฉบับ / 184 คำร้อง)		
	สามารถจำแนกได้ 26 ประเภทสิทธิ (รายละเอียดตามข้อ 2.1)	สคส.1 สคส.2 สำนักงาน กสม. พื้นที่ภาคใต้	ข้อ 5 (1) มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และ ข้อ 5 (3) ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
2.	ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ปี 2565 (42 ประเด็นย่อย)		
	1) สิทธิมนุษยชนในสถานการณ์เฉพาะ 1.1) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (1 ประเด็น) 1.2) การใช้เสรีภาพในการชุมนุมของประชาชน (1 ประเด็น) 2) สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 2.1) สิทธิในกระบวนการยุติธรรม (5 ประเด็น) 2.2) การกระทำทรมานและการบังคับให้บุคคลสูญหาย (4 ประเด็น) 2.3) นักปกป้องสิทธิมนุษยชน (1 ประเด็น) 2.4) สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ (3 ประเด็น) 3) สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 3.1) สิทธิแรงงาน (5 ประเด็น) 3.2) สิทธิในสุขภาพ (1 ประเด็น) 3.3) สิทธิด้านการศึกษา (2 ประเด็น) 3.4) สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (4 ประเด็น) 3.5) ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (5 ประเด็น) 4) สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคล 4.1) สิทธิเด็ก (1 ประเด็น) 4.2) สิทธิผู้สูงอายุ (1 ประเด็น) 4.3) สิทธิคนพิการ (1 ประเด็น)	สผ.	ข้อ 5 (2) ข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ

ที่	รูปแบบผลดำเนินการ	สำนัก/หน่วย รับผิดชอบ	ระเบียบ กสม. ว่าด้วยการติดตาม ที่เกี่ยวข้อง
	4.4) สิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศ (3 ประเด็น) 4.5) ผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ/คนไร้รัฐไร้ สัญชาติ (2 ประเด็น) 4.6) สิทธิของกลุ่มคนจนเมือง (2 ประเด็น)		
3.	ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน (6 ฉบับ)		
1)	ข้อเสนอแนะที่ 5/2561 กรณีการสนับสนุน และผลักดันร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท พ.ศ.	สกม.	ข้อ 5 (3) ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้ง การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
2)	ข้อเสนอแนะที่ 1/2564 เรื่อง ข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคโควิด 19 ระลอกใหม่	สคส. 1	
3)	ข้อเสนอแนะที่ 5/2564 เรื่อง ข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีผลกระทบ ด้านสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคโควิด 19	สคส. 1	
4)	ข้อเสนอแนะที่ 2/2564 การแก้ไขปัญหา สถานะบุคคลและสิทธิต่อกรณีการจำหน่าย รายการบุคคลออกจากฐานข้อมูลทะเบียน และการระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียน ราษฎรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่	สคส. 2	
5)	ข้อเสนอแนะต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการ กระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565	สกม.	
6)	ข้อเสนอแนะมาตรการคุ้มครองสิทธิรับบริการ สาธารณสุขเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค	สผป.	
4.	ผลดำเนินการตามข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน (2 ฉบับ)		
1)	ข้อเสนอแนะจากผลการประชุมสมัชชา สิทธิมนุษยชนที่ สกม. และภาคีเครือข่าย	สผป.	

ที่	รูปแบบผลดำเนินการ	สำนัก/หน่วย รับผิดชอบ	ระเบียบ กสม. ว่าด้วยการติดตาม ที่เกี่ยวข้อง
	<p>ให้ความสำคัญและมีแนวทางขับเคลื่อนร่วมกัน 5 ประเด็น ดังนี้</p> <p>1.1) สิทธิในกระบวนการยุติธรรม</p> <p>1.2) สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม</p> <p>1.3) ผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ</p> <p>1.4) สถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับกลุ่มเปราะบาง</p> <p>1.5) ประเด็นความหลากหลายทางเพศ</p>		ข้อ 5 (4) ข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน
	2) ข้อเสนอแนะ เรื่อง สิทธิและความปลอดภัย ของคนเดินเท้า	สสค.	

มีรายละเอียดผลการดำเนินการโดยสรุป ดังนี้

2.1 ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กสม. ได้แต่งตั้งคณะทำงานติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมาตรา หรือข้อเสนอแนะของ กสม. ขึ้น เพื่อเป็นกลไกตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาผลการดำเนินการที่มีเหตุให้ยุติการติดตามตามข้อ 22 วรรคสอง ได้แก่ (1) กรณีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว (2) กรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้โดยมีเหตุผลอันสมควร (3) กรณีที่ได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว และ (4) กรณีที่การดำเนินการจะไม่ใช่ประโยชน์อีกต่อไป นอกจากนี้ หากคณะทำงานดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร สามารถเสนอ กสม. เพื่อให้จัดทำรายงานต่อคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 36 วรรคสี่ หรือเสนอให้เผยแพร่รายงานหรือผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามมาตรา 43 วรรคสอง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะ ในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และ (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) และ (3) รวมทั้งสิ้น 136 ฉบับ (184 คำร้อง) จำแนกได้ 26 ประเภทสิทธิ โดยสิทธิในกระบวนการยุติธรรม มีผลการติดตามมากที่สุด 36 ฉบับ (37 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 26.47 รองลงมา คือ สิทธิชุมชน 22 ฉบับ (39 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 16.18 สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย 12 ฉบับ (17 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ

8.82 การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม 8 ฉบับ (12 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 5.88 สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว 7 ฉบับ (7 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 5.15 และสิทธิอื่น ๆ ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 2

กสม. ได้พิจารณารับทราบผลดำเนินการของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน และมีมติให้ยุติการติดตามผลการดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 22 วรรคสอง (1) กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญ 122 ฉบับ (170 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 89.71 (2) กรณีที่ไม่อาจดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางหรือข้อเสนอแนะ กสม. ได้โดยมีเหตุผลอันสมควร 4 ฉบับ (4 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 2.94 (3) กรณีที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล หรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว 1 ฉบับ (1 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 0.73 และ (4) กรณีที่การดำเนินการจะไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป 5 ฉบับ (5 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 3.68

สำหรับกรณีที่หน่วยงานมิได้ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กสม. ได้จัดทำรายงานเสนอ คณะรัฐมนตรี และ/หรือเผยแพร่รายงานหรือผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 36 วรรคสี่ และมาตรา 43 วรรคสอง 4 ฉบับ (4 คำร้อง) คิดเป็นร้อยละ 2.94 รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ประเภทสิทธิมนุษยชนตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ได้ติดตามผลการดำเนินการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

หน่วย: ฉบับ			
ลำดับที่	ประเภทสิทธิมนุษยชน	จำนวน	ร้อยละ
1	สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	36	26.47
2	สิทธิชุมชน	22	16.18
3	สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย	12	8.82
4	การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม	8	5.88
5	สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว	7	5.15
6	สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุข	6	4.41
7	สิทธิพลเมือง	6	4.41
8	สิทธิและสถานะบุคคล	5	3.67
9	สิทธิในการจัดการที่ดิน	4	2.94
10	สิทธิเด็ก	3	2.20
11	สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ	3	2.20
12	เสรีภาพในการปฏิบัติตามหลักศาสนา	3	2.20
13	สิทธิในทรัพย์สิน	3	2.20

ลำดับที่	ประเภทสิทธิมนุษยชน	จำนวน	ร้อยละ
14	เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร	2	1.47
15	เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น	2	1.47
16	ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	2	1.47
17	สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะ	2	1.47
18	สิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	1.47
19	สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล	1	0.74
20	สิทธิสตรี	1	0.74
21	สิทธิผู้สูงอายุ	1	0.74
22	สิทธิคนพิการ	1	0.74
23	เสรีภาพของสื่อมวลชน	1	0.74
24	เสรีภาพในการรวมตัวเป็นสมาคม	1	0.74
25	สิทธิในที่อยู่อาศัย	1	0.74
26	สิทธิในสวัสดิการสังคม	1	0.74
รวม		136	100.00

ตารางที่ 3 สรุปผลการติดตามผลการดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

หน่วย: ฉบับ

ผลการดำเนินการ		จำนวน	ร้อยละ
1	ยุติการติดตามระเบียบ กสม. ว่าด้วยการติดตามตามฯ ข้อ 22 วรรคสอง		
	(1) กรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมด หรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว	122	89.71
	(2) กรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทาง หรือข้อเสนอแนะของ กสม. ได้โดยมีเหตุผลอันสมควร	4	2.94
	(3) กรณีที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือ คำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ในประเด็นเดียวกัน	1	0.73
	(4) กรณีที่การดำเนินการจะไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป	5	3.68

ผลการดำเนินการ		จำนวน	ร้อยละ
2	หน่วยงานมิได้ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร		
	จัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี และ/หรือเผยแพร่รายงานหรือผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ตาม พ.ร.ป. กสม. พ.ศ. 2560 มาตรา 36 วรรคสี่ และมาตรา 43 วรรคสอง	4	2.94
รวม		136	100.00

ทั้งนี้ ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีกรณีตัวอย่างและสาระสำคัญ ดังนี้

2.1.1 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

กรณีตัวอย่างมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 178/2564 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเหนือคลอง และสถานีตำรวจภูธรหลังสวน ดำเนินคดีล่าช้า

หน่วยปฏิบัติ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ: ให้สอบสวนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบคดีเพื่อหาสาเหตุของความล่าช้าอย่างเร่งด่วน และให้สถานีตำรวจต้นสังกัดเร่งรัดคดีของผู้ร้องให้แล้วเสร็จ และให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 419/2556 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 อย่างเคร่งครัด

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยตำรวจภูธรภาค 8 ได้ตรวจสอบสาเหตุที่พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเหนือคลอง ดำเนินคดีล่าช้าแล้วพบว่า ไม่ได้รับหนังสือตอบรับการอายัดตัวจากสถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำซึ่งผู้ร้องถูกขังอยู่ เมื่อทราบก็ได้สอบสวนผู้ร้องจนเสร็จสิ้นและพนักงานอัยการได้ส่งฟ้องผู้ร้องต่อศาลแล้ว ส่วนสถานีตำรวจภูธรหลังสวนได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณาตามกฎหมาย รวมทั้งแจ้งให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้เกิดความล่าช้า

2) รายงานที่ 319/2561 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรโคกตูม ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

หน่วยปฏิบัติ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ: ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโคกตูม ที่กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และลบข้อมูลประวัติ ภาพถ่าย ตลอดจนข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร้องออกจากสารบบหรือฐานข้อมูลใด ๆ ที่ได้จัดเก็บไว้

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยตำรวจภูธรจังหวัดลพบุรีได้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโคกตูมแล้วเห็นว่า ได้ปฏิบัติไปตามหน้าที่และอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและคำสั่งหัวหน้าพนักงานสอบสวน ส่วนการจัดทำประวัติของผู้ร้องเมื่อพนักงานอัยการได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ได้ลบภาพและรายชื่อออกจากข้อมูลประวัติ โดยไม่เคยนำออกเผยแพร่หรือนำมาใช้ให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใด

3) รายงานที่ 96/2557 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรคลองไผ่ จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินคดีล่าช้า

หน่วยปฏิบัติ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ: ให้ตรวจสอบหาสาเหตุการดำเนินคดีล่าช้า

ผลการดำเนินการ: การดำเนินการตามข้อเสนอแนะหรือมาตรการของ กสม. จะไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป เนื่องจากพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรคลองไผ่ ได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการจังหวัดสกลนคร อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ร้องแล้ว

4) รายงานที่ 13/2558 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว จังหวัดนครปฐม ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และขอให้เร่งรัดการดำเนินคดี

หน่วยปฏิบัติ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ: ให้กำชับพนักงานสอบสวนและผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว เร่งรัดและติดตามคำสั่งอนุญาตให้ฟ้องของอัยการสูงสุด กำชับให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ กสม. จัดทำและเผยแพร่ โดยให้ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ผลการดำเนินการ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ กสม. จัดทำและเผยแพร่ รวมทั้งกวดขันการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนให้ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และคำสั่งของทางราชการแล้ว ส่วนคดีของผู้ร้องได้ขาดอายุความแล้ว จึงเป็นกรณีการดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะจะไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป

QR code สรุปผลการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

2.1.2 สิทธิชุมชน

กรณีตัวอย่างมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 469/2562 สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าได้รับผลกระทบจากศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของเทศบาลตำบลสูงเนิน

หน่วยปฏิบัติ: เทศบาลตำบลสูงเนิน

ข้อเสนอแนะ: ให้ปฏิบัติตามข้อ 6 ข้อ 10 และข้อ 11 ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้การเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยของศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงให้น้อยที่สุด และให้ติดตามเฝ้าระวังปัญหากลิ่นเหม็นที่เกิดจาก

ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีเหตุที่อาจก่อให้เกิดปัญหาหากลิ่นเหม็น หรือมีปัญหาหากลิ่นเหม็นเกิดขึ้น ต้องแจ้งเตือนให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบทราบทันที หากเกิดปัญหาขึ้นควรเร่งรัดการแก้ไขโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว ประกอบกับผู้ร้องแจ้งว่าเหตุเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาตามคำร้องลดลง

2) รายงานที่ 48/2565 สิทธิชุมชน กรณีคัดค้านโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ลาวในบริเวณพื้นที่ชุมชน

หน่วยปฏิบัติ: กรมชลประทาน และจังหวัดพะเยา

ข้อเสนอแนะ: ให้ศึกษาเชิงเปรียบเทียบและพิจารณาทางเลือกอื่นในการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับสภาพทางภูมิศาสตร์และสังคมโดยเฉพาะความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกรมชลประทานได้จัดทำแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์และสังคม และบรรจุกรณีความต้องการของประชาชนในพื้นที่เข้าแผนงานดำเนินการเองในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รวมทั้งได้ยกเลิกโครงการศึกษาและตัดแผนงานการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ลาวออกจากแผนงานแล้ว

3) รายงานที่ 200/2564 สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการโรงงาน

หน่วยปฏิบัติ: องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง

ข้อเสนอแนะ: ให้ทบทวนการอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของบริษัทผู้ถูกร้อง และแจ้งให้บริษัทผู้ถูกร้องจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้ครบถ้วนตามขั้นตอนของกฎหมาย รวมทั้งตรวจสอบและกำกับดูแลการประกอบกิจการโรงงานไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผู้ร้องและประชาชนรายอื่นอย่างเคร่งครัด

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานไม่อาจดำเนินการได้โดยมีเหตุผลอันสมควร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวางแจ้งว่า การประกอบกิจการของบริษัทผู้ถูกร้องไม่เข้าข่ายต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องก่อนการพิจารณาอนุญาต จึงไม่ต้องรับฟังความคิดเห็นตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือขนาดกิจการและหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต พ.ศ. 2561

QR code สรุปลผลการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ด้านสิทธิชุมชน

2.1.3 สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

กรณีตัวอย่างมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 1030/2560 สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคุมตัวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และทรมานให้รับสารภาพ

หน่วยปฏิบัติ: กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

ข้อเสนอแนะ: ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางปฏิบัติการจับกุมและควบคุมตัวบุคคล และควรมีการตรวจสอบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่ถูกจับหรือถูกควบคุมตัว

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดย กอ.รมน. ได้กำหนดสถานที่ในการควบคุมการปฏิบัติตามระเบียบ กอ.รมน. ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 11 และระเบียบ กอ.รมน. ว่าด้วยวิธีการปฏิบัติในการควบคุมตัวบุคคลที่ต้องสงสัย ตามมาตรา 15 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 และในระหว่างการควบคุมตัวและการดำเนินกรรมวิธีซักถาม มีการบันทึกภาพและเสียง พร้อมทั้งติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ รวมถึงจัดให้มีการเยี่ยมญาติ ตลอดจนการตรวจร่างกายให้แพทย์กระทำด้วยความโปร่งใส มีการรับรองจากผู้ถูกควบคุมตัวและสนับสนุนให้มีการตรวจร่างกายตามที่ญาติร้องขอ

2) รายงานที่ 31/2562 สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิผู้บริโภค กรณีคัดค้านการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายพาราควอต (paraquat) ของกรมวิชาการเกษตร

หน่วยปฏิบัติ: คณะกรรมการวัตถุอันตราย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ: ให้คณะกรรมการวัตถุอันตรายกำหนดให้พาราควอตเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิดในระยะยาว

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยคณะกรรมการวัตถุอันตรายได้มีประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2563 กำหนดให้พาราควอตเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ส่วนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตร ด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการเร่งรัดขยายการทำเกษตรที่ดีหรือเกษตรอินทรีย์ รวมถึงร่วมกับหน่วยงานภาควิชาการหรือภาคเอกชนศึกษาวิจัยนวัตกรรมในการกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งแนะนำให้กำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน ใช้วัตถุอันตรายอย่างถูกต้องเหมาะสมตามคำแนะนำและการใช้ชีวภัณฑ์ทางการเกษตรกำจัดศัตรูพืช

3) รายงานที่ 140/2565 สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลโคกคราม ทำร้ายร่างกายขณะทำการจับกุม

หน่วยปฏิบัติ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ: ให้กำชับผู้ถูกร้องและทุกหน่วยงานในสังกัดให้ปฏิบัติตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการบันทึกภาพและเสียงการตรวจค้น จับกุม และการสอบสวนคดีอาญาโดยเคร่งครัด และให้มีการออกกฎ ระเบียบ หรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดและมีการใช้กำลังในการจับกุม ต้องรายงานการใช้กำลังต่อผู้บังคับบัญชาทุกครั้ง

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือกำชับหน่วยงานในสังกัดให้ปฏิบัติตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว และมีคำสั่งให้อำนวยความยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เรงรัดการสอบสวนคดีอาญา โดยกำหนดขั้นตอนการจับ ให้เจ้าพนักงานตำรวจ ผู้จับกุมแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์การจับให้ผู้ถูกจับทราบ โดยบันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีและบันทึกการจับกุม และมีคำสั่งให้บันทึกภาพและเสียงการจับกุมไว้เป็นหลักฐานในขณะทำการจับกุม

QR code สรุปผลการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ด้านสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

2.1.4 การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

กรณีตัวอย่างมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 40/2557 การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กรณีการรถไฟแห่งประเทศไทย ไม่จัดสรรพื้นที่ค้าขายให้แก่ผู้ค้ารายเดิม และพฤติการณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หน่วยปฏิบัติ: คณะรัฐมนตรี

ข้อเสนอแนะ: ให้สั่งการการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ที่ให้พิจารณาคืนเงินประกันการขอเช่าพื้นที่ให้แก่ผู้ร้อง

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานมิได้ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงคมนาคมเป็นหน่วยงานหลัก และสำนักงาน กสม. ได้ประสานขอทราบผลการดำเนินการจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี 2563 - 2565 แต่ไม่ได้รับทราบผลการพิจารณา ประกอบกับ รฟท. แจ้งว่าไม่พบว่าผู้ร้องชำระเงินค่าประกันการขอเช่าพื้นที่แก่ รฟท. ซึ่งไม่ตรงกับข้อความในหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีที่ระบุว่าผู้ร้องได้วางเงินประกันไว้ กสม. จึงให้เผยแพร่รายงานและผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

2) รายงานที่ 484/2562 การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งเพศ กรณีกล่าวอ้างว่าสถานศึกษาจำกัดสิทธิในการแต่งกายของนักศึกษาซึ่งมีเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด

หน่วยปฏิบัติ: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ข้อเสนอแนะ: ให้ประกาศขั้นตอนแนวปฏิบัติในการยื่นคำร้องขออนุญาตแต่งกายต่างจากเพศกำเนิด และนโยบายการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างหลากหลายในอัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity) อย่างกว้างขวาง เปิดเผย และทั่วถึง

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้แก้ไขระเบียบ ข้อบังคับ ในการเข้าเรียน สอบวัดผลฝึกประสบการณ์วิชาชีพและกำหนดขั้นตอนการขออนุญาตแต่งกายตามเพศสภาพ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างกว้างขวางและทั่วถึง รวมทั้งในพิธีเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรให้บัณฑิตยื่นคำร้องได้และพิจารณาอนุญาต

3) รายงานที่ 116/2565 การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งความพิการ กรณีกล่าวอ้างว่ากรมการขนส่งทางบกไม่อนุญาตให้ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวทำใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ

หน่วยปฏิบัติ: กรมการขนส่งทางบก

ข้อเสนอแนะ: ให้เร่งรัดการดำเนินการให้ผู้ร้องได้เข้ารับการทดสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ และกำชับให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงการขอและการออกใบอนุญาตขับรถ และการต่อใบอนุญาตขับรถ พ.ศ. 2563 ข้อ 8 (2) อย่างเคร่งครัด

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกรมการขนส่งทางบกได้ประสานผู้ร้องเข้าไปรับการทดสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ และผู้ร้องผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์และได้รับใบอนุญาตดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

QR code สรุปผลการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ด้านการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

2.1.5 สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว

กรณีตัวอย่างมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 187/2563 สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร กรณีกล่าวอ้างว่ามีบุคคลลักลอบบันทึกเสียงในสถานที่ทำงานและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการสอบสวนทางวินัย

หน่วยปฏิบัติ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ข้อเสนอแนะ: ให้กำหนดมาตรการป้องกันที่เป็นรูปธรรมและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเคารพสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวแก่บุคลากรในสังกัด

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิมีหนังสือแจ้งให้คณะศิลปศาสตร์จัดให้มีมาตรการหรือแนวทางป้องกันให้บุคลากรมีความปลอดภัย กำชับบุคลากรในสังกัดให้ความเคารพสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคลากร และห้ามมิให้กระทำการใดอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่น รวมถึงมีหนังสือชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการเคารพสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทราบและถือปฏิบัติ อีกทั้งคณะศิลปศาสตร์ได้ออกประกาศ เรื่อง มาตรการป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลภายในคณะแล้ว

2) รายงานที่ 62/2564 สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร กรณีกล่าวอ้างว่าหน่วยงานของรัฐเข้าถึงข้อมูลตำแหน่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชน โดยอ้างเหตุผลในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

หน่วยปฏิบัติ: กระทรวงกลาโหม และกรมควบคุมโรค

ข้อเสนอแนะ: ให้กระทรวงกลาโหมกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่ชัดเจนในการขอข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนจากหน่วยงานอื่น โดยจะต้องกระทำเท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายและไม่ละเมิดหรือกระทบสิทธิ และให้กรมควบคุมโรคกำหนดมาตรการดูแลและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ที่เหมาะสมสำหรับกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลตำแหน่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนเพื่อการสอบสวนและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกระทรวงกลาโหมได้แจ้งหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการขอข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในกระดานเขียนข่าวของหน่วยงานถึงเจ้าหน้าที่ทหารแล้ว ส่วนกรมควบคุมโรคได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเปิดเผยข้อมูลซึ่งมีการพาดพิงถึงตัวบุคคลที่เกี่ยวกับการรักษาการป้องกัน การควบคุมโรคติดต่ออันตราย หรือการเกิดโรคระบาดซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

3) รายงานที่ 25/2565 สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว กรณีกล่าวอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ทหาร รบกวนความเป็นอยู่

หน่วยปฏิบัติ: กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า

ข้อเสนอแนะ: ให้ยกเลิกแนวทางและวิธีปฏิบัติที่ให้หน่วยทหารในพื้นที่ตรวจเยี่ยมหรือติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของเครือข่ายของบุคคลเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และให้ปรับปรุงแนวทางหรือวิธีปฏิบัติในการเข้าตรวจเยี่ยม เครือข่ายของบุคคลเป้าหมาย รวมทั้งเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือแนวทางปฏิบัติ ผ่านช่องทาง ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบภาษาที่ประชาชนในพื้นที่เข้าใจได้

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดย กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า แจ้งว่า การตรวจเยี่ยมเป็นการพัฒนาสัมพันธ์เพื่อประโยชน์สาธารณะ ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชน ไม่ได้เจาะจงบ้านของผู้ถูกควบคุมตัวเป็นการเฉพาะ และจะมีการปรับปรุงแนวทาง/วิธีการในการเข้าเยี่ยมบ้านให้มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกิจกรรมของหน่วยอื่น ๆ และเกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งได้ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ หลักสิทธิมนุษยชน กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ทราบผ่านทางสื่อมวลชนของหน่วย โดยใช้ทั้งภาษาราชการและภาษาท้องถิ่น และจัดทำแผ่นพับแจกสถานีดับเพลิง/ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน และติดประกาศให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ

QR code สรุปลงการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ด้านสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว

2.1.6 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุข

กรณีตัวอย่างมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 1025/2558 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ กรณีกล่าวอ้างว่าโรงพยาบาลปฏิเสธที่จะรักษาและทำคลอดบุตรเป็นผลให้บุตรของผู้ร้องเสียชีวิต

หน่วยปฏิบัติ: สำนักงานประกันสังคม

ข้อเสนอแนะ: ให้ทบทวนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของผู้ประกันตนในกรณีคลอดบุตรตามที่กำหนดไว้ตามประกาศคณะกรรมการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์

และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร เพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นหลักประกันในการเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขอย่างเหมาะสม

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยสำนักงานประกันสังคมได้เพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกันตนกรณีคลอดบุตร โดยสนับสนุนค่าฝากครรภ์เพิ่มเติมในอัตราเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 1,000 บาท และมีการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ประกันตนที่ตั้งครรภ์และบุตรเสียชีวิตก่อน 28 สัปดาห์ ตามประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนกรณีการฝากครรภ์ตามเกณฑ์คุณภาพ และยังได้กำหนดให้เพิ่มค่าฝากครรภ์ ค่าคลอดบุตรเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร และเบิกเงินสงเคราะห์เพื่อเลี้ยงดูบุตร

2) รายงานที่ 55 – 60/2565 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุข อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิผู้ต้องขัง กรณีกล่าวอ้างว่าเรือนจำไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเรือนจำ

หน่วยปฏิบัติ: กระทรวงยุติธรรม

ข้อเสนอแนะ: ให้พิจารณาหามาตรการเพื่อให้มีบุคลากรทางการแพทย์ประจำสถานพยาบาลของเรือนจำ และหามาตรการส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ในภาวะเสี่ยงภัยต่อโรคอุบัติใหม่ของเจ้าหน้าที่เรือนจำโดยนำมาตรการตามมติคณะรัฐมนตรีมาเทียบเคียง และให้กรมราชทัณฑ์จัดอาหารที่มีประโยชน์และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับผู้ต้องขังที่ป่วย

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกรมราชทัณฑ์ได้จัดอาหารที่มีประโยชน์และสร้างภูมิคุ้มกันตามข้อเสนอแนะมาตรการของ กสม. และจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรทางการแพทย์ประจำสถานพยาบาลของเรือนจำให้เหมาะสมกับสัดส่วนจำนวนผู้ต้องขัง โดยการเพิ่มกรอบอัตรากำลังข้าราชการทางการแพทย์ และพนักงานราชการ ในตำแหน่งนักจิตวิทยา และได้ส่งเสริมขวัญกำลังใจบุคลากรทางการแพทย์ในการปฏิบัติหน้าที่ในภาวะเสี่ยงภัยต่อโรคอุบัติใหม่

3) รายงานที่ 89/2565 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ และสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าหัวหน้าสถานพยาบาลของเรือนจำไม่ดำเนินการรักษาผู้ต้องขังและลงโทษผู้ต้องขังโดยไม่เหมาะสม

หน่วยปฏิบัติ: กรมราชทัณฑ์

ข้อเสนอแนะ: ให้กำหนดระเบียบเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติไม่ให้เกิดบุคลากรทางการแพทย์ของเรือนจำมีบทบาทหรือทำหน้าที่เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยและการดำเนินมาตรการจำกัดเสรีภาพใด ๆ ต่อผู้ต้องขัง รวมทั้งให้บุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่ของเรือนจำทุกแห่งใช้กระบวนการสื่อสารและทำความเข้าใจแก่ผู้ต้องขังที่ป่วยหรือมีโรคประจำตัวให้ทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนในการรักษาพยาบาล อาการของโรค วิธีการดูแลรักษา และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาให้เกิดความชัดเจน

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือแจ้งให้เรือนจำ/ทัณฑสถานที่เกี่ยวข้อง

ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (Bangkok Rules) แนวทางการดูแลสุขภาพอนามัยและการดูแลสุขภาพทางการแพทย์ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน และข้อกำหนดขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (Mandela Rules) ส่วนการดำเนินการทางวินัยกับผู้ต้องขังให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ประกอบกฎกระทรวงการดำเนินการทางวินัยผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563 อย่างเคร่งครัด

QR code สรุปผลการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ด้านสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุข

2.1.7 สิทธิพลเมือง

กรณีตัวอย่างมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 643/2560 สิทธิพลเมือง อันเกี่ยวเนื่องกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น กรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงมีคำสั่งให้ขบวนการผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (We Move) ยุติการจัดเวทีนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญ

หน่วยปฏิบัติ: คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อเสนอแนะ: ให้คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทบทวนกฎหมาย ประกาศ หรือคำสั่งที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน โดยสุจริต ตลอดจนกำชับให้ส่วนราชการคำนึงถึงการใช้อำนาจตามขอบเขตของกฎหมายเพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญระมัดระวังการใช้ดุลยพินิจในการตีความกรอบของกฎหมายเรื่องการชุมนุมทางการเมือง กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และกำชับเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ควรใช้แนวทางในการเจรจาหรือแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานทั้งในส่วนเจ้าหน้าที่ทหารและฝ่ายพลเรือน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ และผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามมาตรการของ กสม. เรียบร้อยแล้ว สำหรับการทบทวนกฎหมาย ประกาศ หรือคำสั่ง นั้น คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2558 เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ลงวันที่ 1 เมษายน 2558 ถูกยกเลิกและไม่มีผลบังคับใช้แล้ว ดังนั้น การดำเนินการข้อเสนอแนะหรือมาตรการจึงไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป

2) รายงานที่ 5/2565 สิทธิพลเมือง อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีขอความคุ้มครองให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนกลุ่มสหพันธ์เกษตรกรภาคใต้

หน่วยปฏิบัติ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ: ให้กำกับดูแลให้สถานีตำรวจภูธรชัยบุรี และสถานีตำรวจภูธรบางสวรรค์ จัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจพื้นที่ชุมชนคลองโทรพัฒนาและชุมชนสันติพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งสั่งการตำรวจภูธรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทบพวนผลการพิจารณากรณีการติดตั้งจุดตรวจหลัก (ตู้แดง) ในพื้นที่ชุมชนสันติพัฒนาอีกครั้ง

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยตำรวจภูธรจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้กำกับดูแลให้สถานีตำรวจภูธรบางสวรรค์และสถานีตำรวจภูธรชัยบุรี ดำเนินการตามมาตรการของ กสม. แล้ว และสถานีตำรวจภูธรบางสวรรค์ ได้มีคำสั่ง ที่ 189/2565 มอบหมายหน้าที่ออกตรวจในพื้นที่ชุมชนสันติพัฒนา และติดตั้งจุดตรวจหลัก (ตู้แดง) จำนวน 2 จุด รวมทั้งมีคำสั่ง ที่ 76/2565 มอบหมายให้สายตรวจสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกตรวจตามจุดตรวจหลัก (ตู้แดง) พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจให้ทราบในแต่ละสัปดาห์

3) รายงานที่ 368/2558 สิทธิพลเมือง และเสรีภาพของสื่อมวลชน กรณีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตออกอากาศสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ช่องรายการพีซีทีวี (Peace TV)

หน่วยปฏิบัติ: กสท.

ข้อเสนอแนะ: ให้ทบพวนมติการเพิกถอนใบอนุญาตออกอากาศและวางหลักเกณฑ์เป็นแนวปฏิบัติในการพิจารณาลักษณะของเนื้อหารายการที่ห้ามมิให้ออกอากาศตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 97

ผลการดำเนินการ: บริษัทเจ้าของรายการกับพวก ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 1163/2558 จึงเป็นกรณีที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลในประเด็นเดียวกัน

QR code สรุปลงผลการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ด้านสิทธิพลเมือง

2.1.8 สิทธิและสถานะบุคคล

กรณีตัวอย่างมาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 769 – 778/2558 สิทธิและสถานะบุคคล กรณีขอความช่วยเหลือในการติดตามการยื่นคำร้องขอลงรายการสัญชาติ

หน่วยปฏิบัติ: นายอำเภอโขงเจียม

ข้อเสนอแนะ: ให้เร่งรัดกระบวนการพิจารณาคำร้องกับการพิสูจน์สถานะบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายด้วยความรวดเร็ว และออกไปรับเรื่องหรือหนังสือรับคำร้องให้กับผู้ยื่นคำร้องเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการติดตามความคืบหน้าการพิจารณาคำร้อง

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยอำเภอโขงเจียมได้ตรวจรายชื่อเพื่อแก้ไขปัญหาการไม่ได้รับสัญชาติ และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทั้งหมดทราบ ซึ่งมีผู้ร้องบางรายได้ไปยื่นคำขอและสำนักทะเบียนอำเภอโขงเจียมได้รับเรื่องการขอลงสัญชาติ ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 เรียบร้อยแล้ว

2) รายงานที่ 67/2563 สิทธิและสถานะบุคคล กรณีกล่าวอ้างว่านายทะเบียนจำหน่ายชื่อ และรายการบุคคลออกจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

หน่วยปฏิบัติ: สำนักทะเบียนกลาง และกรมการปกครอง

ข้อเสนอแนะ: ให้สำนักทะเบียนกลางพิจารณาเพิ่มมาตรการหรือแนวทางในการปรับปรุง แนวปฏิบัติสำหรับวิธีการแจ้งหรือติดต่อกับบุคคลผู้ได้รับคำสั่งทางปกครองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 30 และให้กรมการปกครองทบทวนอัตราค่าล้างของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการทะเบียนราษฎร

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกรมการปกครองได้แจ้งจังหวัดเชียงใหม่ให้ปรับปรุงวิธีการแจ้งหรือติดต่อกับบุคคลที่ได้รับคำสั่งทางปกครองให้เหมาะสมตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้ว เช่น การแจ้งผ่านไปรษณีย์ลงทะเบียน โทรศัพท์ เคลื่อนที่ หรือประกาศทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน และได้มีการจ้างลูกจ้างเหมาบริการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านอัตราค่าล้างของผู้ที่ปฏิบัติงานด้านสัญชาติและเร่งรัดการให้สถานะบุคคลของอำเภอเวียงแหงเพิ่มเติม

3) รายงานที่ 94/2563 สิทธิและสถานะบุคคล กรณีคนไทยตกหล่นทางทะเบียนราษฎร ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

หน่วยปฏิบัติ: กรมการปกครอง และจังหวัดสระแก้ว

ข้อเสนอแนะ: ให้ร่วมกันหามาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) และให้กรมการปกครองนำข้อมูลปัญหาคนไทยตกหล่นทางทะเบียนราษฎรในพื้นที่จังหวัดสระแก้วไปขยายผลสู่การตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกรมการปกครองและจังหวัดสระแก้วได้มีโครงการตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA) เพื่อแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จนถึงปัจจุบัน และกรมการปกครองได้มีหนังสือเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน โดยมีเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ (1) คนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร (2) คนไทยที่มีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านกลาง (3) คนไทยที่ถูกจำหน่ายรายการทะเบียนราษฎร และกำหนดให้มีการขยายผลการแก้ไขปัญหาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด

QR code สรุปลงผลการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ด้านสิทธิและสถานะบุคคล

2.1.9 สิทธิเด็ก

มาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 477 – 478/2557 สิทธิเด็ก อันเกี่ยวเนื่องกับความเสมอภาคทางการศึกษา
กรณีคัดค้านนโยบายยุบ ควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก

หน่วยปฏิบัติ: กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ: ให้จัดการศึกษาให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และสอดคล้องกับบทบัญญัติในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมทั้งยกเลิกหรือปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้ง รวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 เพื่อให้สอดคล้องกับสิทธิในการได้รับการศึกษาของเด็ก

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้มีหนังสือแจ้งแนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาของ กสม. และได้จัดทำร่างกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2) รายงานที่ 133/2564 สิทธิเด็ก และสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีโรงเรียน
ไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการไว้ทรงผมของนักเรียน พ.ศ. 2563

หน่วยปฏิบัติ: โรงเรียนเทพศิรินทร์ และกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะ: ให้โรงเรียนเทพศิรินทร์แจ้งและสร้างความเข้าใจแก่นักเรียนและครูผู้สอนในสังกัดสถานศึกษาให้ทราบถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการไว้ทรงผมของนักเรียน และให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งรัดการปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการไว้ทรงผมของนักเรียน พ.ศ. 2563 เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยโรงเรียนเทพศิรินทร์ได้จัดทำคู่มือนักเรียน ผู้ปกครองและครูโดยยึดปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการไว้ทรงผมของนักเรียน พ.ศ. 2563 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564 เป็นต้นมา และกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการไว้ทรงผมของนักเรียน พ.ศ. 2563 พ.ศ. 2566 กำหนดแนวนโยบายเกี่ยวกับการไว้ทรงผมของนักเรียนและนักศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งกำชับและทำความเข้าใจกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อทราบถึงหลักเกณฑ์และระเบียบเกี่ยวกับการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา

3) รายงานที่ 134/2564 สิทธิเด็ก และสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่า
ครูลงโทษนักเรียนโดยไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548

หน่วยปฏิบัติ: กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะ: ให้ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการลงโทษนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งกำชับ ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินการของสถานศึกษาเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ สพฐ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตรวจสอบสถานศึกษาในสังกัดอย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดนักเรียนนักศึกษาทุกรูปแบบ และให้ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องแล้ว

2.1.10 สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

มาตรการหรือข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ

1) รายงานที่ 1/2560 สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าบริษัทเอกชนบางแห่งให้ผู้สมัครงานตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนเข้าทำงาน

หน่วยปฏิบัติ: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อเสนอแนะ: ให้กำกับดูแลและเสนอแนะแนวทางให้บริษัทผู้ถูกร้องดำเนินการตามประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวปฏิบัติการป้องกันและจัดการเอ็ดส์และไวรัสในสถานประกอบการ ประกาศ ณ วันที่ 25 กรกฎาคม 2555

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้แนะนำให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตามประกาศกระทรวงแรงงาน ซึ่งบริษัทผู้ถูกร้องรับดำเนินการตามประกาศกระทรวงดังกล่าว และไม่มี การเลือกปฏิบัติกับลูกจ้างที่ติดเชื้อเอชไอวี

2) รายงานที่ 117/2564 สิทธิแรงงาน กรณีกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเงินใจ การรับเงินชดเชยและเงินตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย

หน่วยปฏิบัติ: องค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (องค์การค้ำของ สกสค.)

ข้อเสนอแนะ: ให้พิจารณาทบทวนประกาศของ สกสค. เรื่อง การรับเงินค่าชดเชยและเงินตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2563 และดำเนินการจ่ายเงินค่าชดเชยและเงินตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมายแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ถูกเลิกจ้างซึ่งมิได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลในประเด็น การคิดคำนวณเงินดังกล่าวโดยทันที

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานไม่อาจดำเนินการได้โดยมีเหตุผลอันสมควร โดยองค์การค้ำของ สกสค. แจ้งว่า ไม่จำเป็นต้องยกเลิกประกาศของ สกสค. เรื่อง การรับเงินค่าชดเชยและเงินตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2563 เนื่องจากเป็นประกาศเฉพาะเหตุการณ์การเลิกจ้างเมื่อปี 2563 และที่ผ่านมาไม่เคยดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่นำเรื่องไปฟ้องศาล อีกทั้งองค์การค้ำของ สกสค. ไม่เคยยกประกาศดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาล และได้จ่ายเงินตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามพนักงานเจ้าหน้าที่ จำนวน 640 คน ที่ไม่ได้ฟ้องคดีต่อศาลเรียบร้อยแล้ว

3) รายงานที่ 39/2565 เสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีกล่าวอ้างว่าการยกเลิกคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้สอบแข่งขันได้เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร กระทบต่อสิทธิของผู้ร้อง

หน่วยปฏิบัติ: กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ: ให้แก้ไขหรือเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลา สำหรับการขอยกเว้นกรณีมีลักษณะต้องห้ามในการเข้ารับราชการเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครไว้ในประกาศรับสมัครเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานครให้มีความชัดเจน

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยกรุงเทพมหานครได้เพิ่มเติมประกาศสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร เรื่อง รับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร ตำแหน่งครูผู้ช่วย ไว้ในหัวข้อ 2. คุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งของผู้มีสิทธิสมัครสอบแล้ว

QR code สรุปลผลการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2.2 ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ปี 2565 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (2) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (2) รวมทั้งสิ้น 4 ประเด็นย่อย คิดเป็นร้อยละ 30 และยังไม่ดำเนินการ 98 ประเด็นย่อย คิดเป็นร้อยละ 70 รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 3 สรุปลผลการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ ปี 2565 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวนข้อเสนอ	จำนวนประเด็นย่อย	การดำเนินการ (ประเด็นย่อย)	
				ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ
1	สิทธิมนุษยชนในสถานการณ์เฉพาะ				
	1.1 การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	2	3	1	2
	1.2 การใช้เสรีภาพในการชุมนุมของประชาชน	4	6	1	5

ลำดับ ที่	ประเด็น	จำนวน ข้อเสนอ	จำนวน ประเด็น ย่อย	การดำเนินการ (ประเด็นย่อย)	
				ดำเนินการ แล้ว	ยังไม่ ดำเนินการ
2	สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง				
	2.1 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	9	9	5	4
	2.2 การกระทำทารุณและการบังคับบุคคลให้สูญหาย	5	8	4	4
	2.3 นักปกป้องสิทธิมนุษยชน	2	3	1	2
	2.4 สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	5	6	3	3
	2.5 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพของสื่อมวลชน และเสรีภาพในการรวมกลุ่ม	3	3	0	3
3	สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม				
	3.1 สิทธิแรงงาน	8	10	5	5
	3.2 สิทธิในสุขภาพ	6	7	1	6
	3.3 สิทธิด้านการศึกษา	5	8	2	6
	3.4 สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	5	8	4	4
	3.5 ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน	3	5	5	0
4	สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคล				
	4.1 สิทธิเด็ก	6	13	1	12
	4.2 สิทธิผู้สูงอายุ	4	6	1	5
	4.3 สิทธิคนพิการ	6	9	1	8
	4.4 สิทธิสตรีความเสมอภาคทางเพศ	10	18	3	15
	4.5 ผู้มีปัญหาด้านสถานะและสิทธิ/คนไร้รัฐไร้สัญชาติ	9	13	2	11
	4.6 สิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์	3	3	0	3
	4.7 สิทธิของกลุ่มคนจนเมือง	1	2	2	0
รวม		96	140	42	98

ทั้งนี้ ผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน
ของประเทศ ปี 2565 มีกรณีตัวอย่างการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

2.2.1 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล

ข้อเสนอแนะ: ควรมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พิจารณากำหนดมาตรการและดำเนินการ
ตามความเหมาะสมเพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ.
2565 มีผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดเวลาดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. 2565 อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรอัยการ สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาเสร็จเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้ อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว

2.2.2 การกระทำทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล โดยกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ: (1) ควรจัดเตรียมความพร้อมและอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 นอกจากนี้ควรบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำทรมานและบังคับบุคคลให้สูญหายและการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไว้ในหลักสูตรอบรมหรือการศึกษาของทหารและตำรวจ และ (2) พิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: CPED) ตามที่ได้ลงนามไว้ตลอดจนพิจารณาเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: CAT) เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งกลไกป้องกันการทรมานระดับชาติ (National preventive mechanism: NPM) ที่เป็นหน่วยงานอิสระในการตรวจเยี่ยมสถานที่ที่มีการคุมขังหรือควบคุมตัว

ผลการดำเนินการ: กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้จัดอบรมและจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 แก่หลายภาคส่วน อาทิ กองทัพบก กองทัพภาคที่ 1 - 4 กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมราชทัณฑ์ กรมสรรพสามิต กอ.รมน. กรมศุลกากร ผู้พิพากษา สภานายความ โรงเรียนนายร้อย ตำรวจและภาคประชาสังคม ส่วนกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือแจ้งเรื่องการดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: CPED) ไปยังกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2565

2.2.3 สิทธิแรงงาน

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล โดยกระทรวงแรงงาน

ข้อเสนอแนะ: ควรทบทวนขั้นตอนการนำเข้าแรงงานข้ามชาติให้สะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานและลดการลักลอบนำเข้าแรงงานเข้าเมืองผิดกฎหมาย รวมถึงควรเปิดให้แรงงานข้ามชาติสามารถยื่นเรื่องขึ้นทะเบียนต่อหน่วยงานของรัฐตามสถานการณ์และข้อเท็จจริง

ผลการดำเนินการ: คณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2566 ได้มีมติผ่อนผันระยะเวลาในการดำเนินการตามมติ ครม. และให้แรงงานเดินทางกลับประเทศต้นทางและเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทย โดยไม่ต้องมีระยะเวลาพัก 30 วัน และยังคงค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราและค่าธรรมเนียมค่าขออนุญาตเพื่ออยู่ใน

ราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไปเหลือครึ่งละ 500 บาท ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ กสม. ที่เสนอให้ทบวง
ขั้นตอนการนำเข้าแรงงานข้ามชาติให้สะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาในการเปิด
ให้แรงงานข้ามชาติขึ้นทะเบียนยังคงกำหนดเป็นช่วงระยะเวลาและขยายโดยใช้มติ ครม. ซึ่ง กสม. ได้เสนอให้
ปรับช่วงเวลาให้ยืดหยุ่นหรือขยายให้มากยิ่งขึ้น

2.2.4 สิทธิในสุขภาพ

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล โดยกระทรวงสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะ: ควรประชาสัมพันธ์ช่องทางการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูงเพื่อให้
สามารถเข้ารับคำปรึกษาหรือการรักษาผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิต โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

ผลการดำเนินการ: กรมสุขภาพจิตมีความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัย
ราชภัฏ/ราชชมงคลที่ร่วมขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา และในส่วนของนักเรียนมีการดูแลผ่านโครงการ
School Health HERO ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางในการช่วยเหลือให้นักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาด้านจิตใจและเป็นกลุ่ม
ที่มีความเสี่ยงสูงได้รับคำปรึกษาด้านสุขภาพจิต

2.2.5 สิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศ

หน่วยปฏิบัติ: รัฐสภา และรัฐบาล โดยกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะ: (1) รัฐสภาควรเร่งรัดเร่งพิจารณากฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิของกลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน (2) รัฐบาลควรเพิ่มการรณรงค์ให้
หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีความตระหนักเรื่องการคุกคามทางเพศในการทำงาน และกำชับให้
หน่วยงานต่าง ๆ นำมาตรการทางบริหารตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติมาใช้อย่างจริงจัง รวมถึงควรมีระบบการติดตาม
และตรวจสอบกรณีร้องเรียนอย่างต่อเนื่อง และให้ความคุ้มครองผู้เสียหายให้เกิดความมั่นใจที่จะได้รับความ
ปลอดภัยตลอดทั้งกระบวนการ และ (3) รัฐบาลควรพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้หญิงที่เลือกหรือจำเป็นต้องตั้งครรรภ์
ต่อให้ได้รับโอกาสในการศึกษาและสวัสดิการสังคมเพื่อให้สามารถตั้งครรรภ์ต่อ คลอด และเลี้ยงดูบุตรได้สอดคล้อง
กับยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพ

ผลการดำเนินการ: กฎกระทรวงกำหนดประเภทของสถานศึกษาและการดำเนินการของ
สถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ได้กำหนดให้สถานศึกษา
ที่มีนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งตั้งครรรภ์อยู่ในสถานศึกษา ต้องไม่ให้นักเรียนหรือนักศึกษานั้นออกจากสถานศึกษา
ดังกล่าว ส่วนกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการรับรองเพศ พ.ศ. ซึ่งขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการประกาศรับฟังความคิดเห็น รวมถึงกระทรวงสาธารณสุขได้มีการออกประกาศเจตนารมณ์
การป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน กองบริหารการสาธารณสุข ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2566

2.2.6 สิทธิคนพิการ

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล

ข้อเสนอแนะ: ควรมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. ในการ
คุ้มครองสิทธิคนพิการกรณีการกำหนดให้โรคจิตหรือ โรคอารมณ์ผิดปกติเป็นลักษณะต้องห้ามของการเข้ารับ ราชการ

เป็นข้าราชการพลเรือน และทบทวนมติเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2565 เรื่อง ร่างกฎ ก.พ. ว่าด้วยโรค พ.ศ. และแก้ไขข้อความในข้อ 4.2 โดยนำชื่อ “โรคจิต (psychosis) หรือโรคอารมณ์ผิดปกติ (mood disorders)” ออกจากร่างกฎ ก.พ. ดังกล่าว

ผลการดำเนินการ: ครม. เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2566 มีมติเห็นชอบและอนุมัติตามที่สำนักงาน ก.พ. เสนอ ซึ่งมีผลให้มีการแก้ไขชื่อโรคให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของ กสม. แล้ว โดยยกเลิกข้อความการกำหนดให้โรคจิต (Psychosis) หรือโรคอารมณ์ผิดปกติ (Mood Disorder) ที่ปรากฏอาการเด่นชัดรุนแรงหรือเรื้อรังและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ออกจากโรคต้องห้ามในการรับราชการ ครม. ได้แก้ไขมติดังกล่าว และต่อมาได้ออกเป็นกฎ ก.พ. ว่าด้วยโรค พ.ศ. 2566 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2566

2.2.7 ผู้มีปัญหาด้านสถานะและสิทธิ/คนไร้รัฐไร้สัญชาติ

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ข้อเสนอแนะ: ควรเร่งนำร่างประกาศคณะกรรมการพิจารณาคัดกรองผู้ได้รับการคุ้มครองเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการพิจารณาคัดกรองคำขอเป็นผู้ได้รับการคุ้มครองไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วเพื่อให้ผู้ที่เข้าข่าย เป็นผู้ลี้ภัยได้รับความคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน

ผลการดำเนินการ: สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองบังคับใช้ประกาศคณะกรรมการพิจารณาคัดกรองผู้ได้รับการคุ้มครอง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการพิจารณาคัดกรองคำขอเป็นผู้ได้รับการคุ้มครองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการพิจารณาคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทย และไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ เพื่อให้สถานะเป็นผู้ได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน

2.3 ผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (3) จำนวน 6 ฉบับ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

2.3.1 ข้อเสนอแนะที่ 5/2561 กรณีการสนับสนุนและผลักดันร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.

หน่วยปฏิบัติ: คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา

ข้อเสนอแนะ: ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมก่อนเข้าสู่กระบวนการทางรัฐสภาเพื่อออกเป็นกฎหมาย เช่น การเพิ่มนิยามคำศัพท์ “คู่กรณี” การแก้ไขบทบัญญัติเพื่อให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายกลางของหน่วยงานรัฐ และเรื่องอายุความ เป็นต้น

ผลการดำเนินการ: ประธานสภานิติบัญญัติได้ส่งข้อเสนอแนะของ กสม. ให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ประกอบการพิจารณา และเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับ

ใช้เป็นกฎหมายแล้ว ทั้งนี้ สำนักงาน กสม. โดยสำนักกฎหมาย จะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจว่าจะส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ อย่างไร

2.3.2 ข้อเสนอแนะที่ 1/2564 เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ระลอกใหม่

หน่วยปฏิบัติ: ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด- 19)

ข้อเสนอแนะ: (1) มีมาตรการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (2) มีมาตรการในการป้องกันและควบคุมโรคโดยการเข้าถึงวัคซีนที่คำนึงถึงความเป็นธรรมและทั่วถึง (3) สำรวจความประสงค์และอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปฉีดวัคซีนโดยคำนึงถึงความสามารถในการเข้าถึงทางกายภาพ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น (4) สำรวจเพิ่มเติมผู้ได้รับผลกระทบภายหลังจากการประกาศมาตรการช่วยเหลือเยียวยาและยังตกหล่นเพื่อให้การเยียวยาเป็นไปอย่างทั่วถึงและเข้าถึงผู้มีคามจำเป็นอย่างแท้จริง (5) ช่วยเหลือหรือเยียวยากลุ่มนักเรียนที่ได้รับผลกระทบโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ (6) ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกรณีลักลอบนำแรงงานผิดกฎหมายเข้าประเทศและเปิดบ่อนการพนันและเปิดเผยข้อมูลผลการตรวจสอบให้ประชาชนทราบ และ (7) บังคับใช้กฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างระมัดระวังเท่าที่จำเป็น

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมด หรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1) กระทรวงสาธารณสุข และศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 ได้มีมาตรการรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ให้ใช้มาตรการระยะห่างทางสังคม ออกแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการติตราทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด 19 และกรมการปกครองได้ให้การสนับสนุนอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ร่วมกันประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่ประชาชน กรณีพบผู้ติดเชื้อและการปฏิบัติตนเมื่อมีผู้ติดเชื้อด้วย

2) คณะอนุกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ภายใต้คณะกรรมการวัคซีนแห่งชาติ ได้กำหนดลำดับกลุ่มเป้าหมายในการเข้าถึงวัคซีนโควิด - 19 โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรม ความเท่าเทียม หลักฐานทางวิชาการ ปริมาณวัคซีนที่จัดหาได้ และความสามารถในการบริหาร โดยกระทรวงสาธารณสุขจัดลำดับกลุ่มเป้าหมายในการเข้าถึงวัคซีนแบ่งตามระยะและเพิ่มช่องทางการเข้าถึงวัคซีน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ส่วนกรณีกลุ่มชาติพันธุ์ คนต่างด้าว ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย กรมการปกครองแจ้งว่า กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดประเภทและขอบเขตบริการสาธารณสุขเพื่อใช้เป็นแนวทางในการได้รับบริการตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายด้วยแล้ว

3) กระทรวงสาธารณสุขได้มีแนวทางการเตรียมความพร้อมการสนับสนุนการฉีดวัคซีน โดยจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มเป้าหมายในการฉีดวัคซีน กำหนดให้มีการฉีดวัคซีนในโรงพยาบาล ทั้งภาครัฐและเอกชน สำหรับผู้มีโรคเรื้อรัง 7 กลุ่มโรค มีโรคประจำตัว และผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป กำหนดให้มีการฉีดวัคซีนนอกโรงพยาบาล สำหรับผู้ไม่มีโรคเรื้อรัง ไม่มีโรคประจำตัว และอายุน้อยกว่า 50 ปี และการฉีดวัคซีนเคลื่อนที่ สำหรับกลุ่มเปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส อีกทั้งกรมการปกครองได้ประสานหน่วยราชการท้องถิ่นสำรวจความประสงค์

และอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปฉีดวัคซีนให้กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้อยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่อาจประสบความลำบากในการเดินทาง

4) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สืบหาข้อมูลผู้ตกหล่นหรือไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือเยียวยา ประกอบกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ร่วมจัดทำแผนแม่บทเฉพาะกิจ

5) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เตรียมการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมครูและนักเรียน ในรูปแบบ On-Line ผ่านอินเทอร์เน็ตและ Off-Line เรียนที่บ้าน โรงเรียน หรือชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกตามความเหมาะสม ความสมัครใจ ตามมาตรการของ ศบค. และคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด กำหนด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้มีหนังสือถึงโรงเรียนเอกชนในสังกัดและกำกับ พิจารณาลดหย่อนค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา และค่าบริการเพื่อลดค่าใช้จ่าย สำหรับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจัดให้มีการเรียนชดเชยให้ครบหลักสูตร สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา โดยมีวิธีการจัดการเรียน 3 แบบ คือ On-Site On-Air และ On-Line และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีแนวทางในการดำเนินการให้สถานศึกษาในสังกัดยกเว้นค่าเทอมและค่าธรรมเนียมการศึกษาในทุกระดับชั้นตามความเหมาะสม

6) สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง และศูนย์ปฏิบัติการสกัดกั้นการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ดำเนินการตรวจสอบกรณีดังกล่าวมาโดยตลอด ซึ่งมีการสอบสวนและลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ด้วยแล้ว นอกจากนี้ กรมการปกครองได้กำชับอำเภอชายแดน 128 อำเภอ เครื่องคัดตรวจตรวจการลักลอบนำแรงงานผิดกฎหมายเข้าประเทศ การลักลอบเปิดบ่อนการพนัน และประชาสัมพันธ์ผลงานในช่องทางสาธารณะให้ประชาชนทราบโดยรายงานสรุปผลรายสัปดาห์ กรณีพบการกระทำความผิดให้รายงานทันที

7) ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) แจ้งว่าได้ดำเนินการอย่างระมัดระวังเท่าที่จำเป็น และใช้ประกาศของหัวหน้า ศปม. ฉบับที่ 5 เป็นการกำหนดกรอบการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในการห้ามการชุมนุม การทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยให้คณะกรรมการโรคติดต่อประจำพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบในพื้นที่ กำหนดรายละเอียดเพื่อความเหมาะสมแต่ละพื้นที่ การจัดกิจกรรมที่มีการรวมตัวผู้จัดกิจกรรมต้องรายงานขออนุญาตโดยต้องแจ้งรายละเอียดการจัดงานและมาตรการป้องกันโรค ซึ่งกรณีดังกล่าวกระทรวงการต่างประเทศแจ้งว่าได้แจ้งเลขาธิการสหประชาชาติเกี่ยวกับพัฒนาการของการดำเนินการตามพันธกรณีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ด้วยแล้ว

2.3.3 ข้อเสนอแนะที่ 2/2564 การแก้ไขปัญหสถานะบุคคลและสิทธิต่อกรณีการจำหน่ายรายการบุคคลออกจากฐานข้อมูลทะเบียนและการระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนราษฎรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยปฏิบัติ: กรมการปกครอง และจังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ: ให้กรมการปกครองเร่งรัดการคืนรายการทะเบียนให้แก่บุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กำกับดูแลการดำเนินงานและเป็นที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำแก่สำนักทะเบียนท้องถิ่นและสำนักทะเบียนอำเภอ ในการเร่งรัดการดำเนินการรวบรวมข้อมูลพยานหลักฐานเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการคืนรายการทะเบียนฯ กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการก่อนการจำหน่ายรายการบุคคล

นอกจากฐานข้อมูลการทะเบียนและระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนราษฎร และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การพิจารณาคำร้อง เพื่อเผยแพร่ให้กับบุคคลทั่วไปและเจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย และให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือกับ 4 หน่วยงาน ประกอบด้วย กสม. กรมการปกครอง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมูลนิธิเครือข่าย สถานะบุคคล ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสิทธิต่อกรณีการจำหน่าย รายการบุคคลออกจากฐานข้อมูลทะเบียนและการระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนราษฎรในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่ กำหนดกลไกคณะทำงานในระดับอำเภอและจังหวัด และกำกับดูแลการดำเนินงานและเป็นที่ปรึกษา ในการให้คำแนะนำแก่สำนักทะเบียนท้องถิ่นและสำนักทะเบียนอำเภอ ในการเร่งรัดการดำเนินการรวบรวมข้อมูล พยานหลักฐานเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการคืนรายการทะเบียนให้แก่บุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจาก ฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดยสำนักทะเบียนกลางได้มีหนังสือชักชวนแนวทางปฏิบัติในการจัดทำ ทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และสำนักทะเบียนกลางได้อนุมัติให้สำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นสามารถคืนรายการบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย เพื่อลดขั้นตอนและแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ขึ้น ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการก่อนการจำหน่ายรายการบุคคลออกจากฐานข้อมูลการทะเบียน ราษฎร และระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนราษฎร โดยให้สำนักทะเบียนอำเภอหรือท้องถิ่นดำเนินการ แจ้งหรือติดต่อกับบุคคลที่ได้รับผลกระทบให้รับทราบข้อมูลโดยตรง ส่วนจังหวัดเชียงใหม่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียน อำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (ทุกแห่ง) ปฏิบัติและดำเนินการตามแนวทางการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกรมการปกครองแล้ว

2.3.4 ข้อเสนอแนะที่ 5/2564 กรณีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด 19

หน่วยปฏิบัติ: คณะรัฐมนตรี

ข้อเสนอแนะ: (1) ให้เร่งรัดจัดหาวัคซีนสำหรับกลุ่มเปราะบาง โดยคำนึงถึงคุณภาพและ ประสิทธิภาพ (2) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจในระดับพื้นที่ชุมชนหรือท้องถิ่นโดยบูรณาการร่วมกันทุกฝ่าย เพื่อทำหน้าที่ดูแลและช่วยเหลือประชาชนอย่างทันทั่วทั้งที่ในลักษณะครบวงจรโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง (3) ทบทวน และแก้ไขระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชนว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. 2562 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนดังกล่าวแบบถ้วนหน้าและครอบคลุมเด็กแรกเกิดทุกคน (4) มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมในการเปิดสถานศึกษาและสำรวจเด็กนักเรียน ที่มีความเสี่ยงจะออกจากระบบการศึกษาพร้อมให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนและต่อเนื่อง (5) บูรณาการมาตรการป้องกัน และควบคุมโรคกับมาตรการเยียวยาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม (6) จัดให้มีกองทุนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม รากฐานให้แก่ชุมชนและกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบ และ (7) ทบทวนการบังคับใช้กฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อ การบริการด้านสาธารณสุขและ/หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างรายได้และ/หรือการช่วยเหลือกันของสมาชิก ในชุมชนเพื่อบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมรากฐาน

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1) รัฐบาลได้จัดหาวัคซีนฟรีให้กับประชาชนที่มีสัญชาติไทยและมีได้มีสัญชาติไทย รวมทั้งบุคคลไร้รัฐ ให้ได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 อย่างทั่วถึงโดยพิจารณา (1) การกระจายวัคซีนในพื้นที่ทุกจังหวัด (2) สถานการณ์การแพร่ระบาดในปัจจุบัน และ (3) การเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจหลังการแพร่ระบาด

2) กระทรวงมหาดไทย และคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดได้ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชน และภาคประชาสังคมในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ตามความเหมาะสมและจำเป็น ส่วนกรรมการแพทย์ยังได้จัดทำแนวทางเวชปฏิบัติ การวินิจฉัย ดูแลรักษาและป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล สำหรับแพทย์และบุคลากรสาธารณสุข จัดทำคู่มือ Home Isolation และสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการส่งต่อผู้ป่วยทั้งที่อยู่ในรูปแบบการแยกกักตัวที่บ้าน หรือแยกกักตัวในชุมชน ดูแลรักษาด้านการจัดส่งอาหาร ยา อุปกรณ์ทางการแพทย์ หรือกระเป๋าชุดสังเกตการณ์ และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการคัดกรองผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เชิงรุกในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการ RT-PCR และ ATK ในพื้นที่ชุมชน ตลาด สถานประกอบการ เป็นต้น

2.3.5 ข้อเสนอแนะต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล

ข้อเสนอแนะ: (1) ยืนยันการให้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มีผลบังคับใช้บังคับตามกำหนดเดิม (22 กุมภาพันธ์ 2566) ตามมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อบรรลุเจตนารมณ์ในการยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้บังคับกฎหมายรวมทั้งคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และ (2) ต้องจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายนี้กำหนดอย่างเหมาะสม

ผลการดำเนินการ: กสม. ได้จัดประชุมและ/หรือเสวนา ถอดบทเรียนผลกระทบความเสียหายจากผู้ได้รับการทรมาน เพื่อพิจารณาและขับเคลื่อนให้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 ประกอบกับเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเสียงข้างมาก (8 ต่อ 1) วินิจฉัยให้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 พ.ศ. 2566 ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ มาตรา 172 วรรคหนึ่ง และให้พระราชกำหนดดังกล่าวเป็นอันตกไป และไม่มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ต้น (วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 173 วรรคสาม นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2566 กสม. ร่วมกับมูลนิธิผสานวัฒนธรรม สมาคมป้องกันการทรมาน เครือข่ายเพื่อสิทธิผู้ลี้ภัยและคนไร้รัฐ และสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน และการคุ้มครองทางกฎหมายสำหรับกลุ่มเปราะบางตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 อีกด้วย

2.3.6 ข้อเสนอแนะมาตรการคุ้มครองสิทธิรับบริการสาธารณสุขเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค

หน่วยปฏิบัติ: คณะรัฐมนตรี

ข้อเสนอแนะ: (1) ขอให้เร่งรัดสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการให้พระราชกฤษฎีกาตามข้อ 9 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มีผลใช้บังคับโดยเร็ว เพื่อให้ประชาชนที่อยู่นอกสิทธิบัตรทองทุกกลุ่มมีสิทธิเข้าถึงบริการสาธารณสุขด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และบริการสาธารณสุขอื่นที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตได้อย่างเท่าเทียม และ (2) ในระหว่างการจัดทำกฎหมายตามข้อ (1) ขอให้สั่งการให้กระทรวงสาธารณสุข และ สปสช. ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ที่อยู่นอกสิทธิบัตรทองสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อคุ้มครองและแก้ไขปัญหาแก่ผู้ได้รับผลกระทบ รวมถึงชดเชยเงินให้แก่หน่วยบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้สำรองค่าใช้จ่ายในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปก่อนแล้ว

ผลการดำเนินการ: หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว โดย สปสช. ได้ออกประกาศเพื่อให้การเบิกจ่ายค่าบริการในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี (PP-HIV) การดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ครอบคลุมถึงผู้ที่อยู่นอกสิทธิบัตรทองประมาณ 18 ล้านคน และเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินให้แก่หน่วยบริการสุขภาพ โดยให้เบิกย้อนหลังตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคได้อย่างต่อเนื่อง

2.4 ผลการดำเนินการตามข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (5) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (5) จำนวน 2 ฉบับ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

2.4.1 ข้อเสนอจากผลการประชุมสมัชชาสิทธิมนุษยชนที่ กสม. และภาคีเครือข่ายให้ความสำคัญและมีแนวทางขับเคลื่อนร่วมกัน

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

โดยมีประเด็น ดังนี้

1) สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

1.1) ผลักดันการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้บุคคลสูญหายมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง และในการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมาย ผลักดันให้มีการตรวจสอบสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ถูกกระทำ

ทรมานโดยแพทย์นิติเวชและนิติจิตเวช และจัดทำบันทึกหลักฐานทางการแพทย์ รวมทั้งให้มีการแก้ไขหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ให้ครอบคลุมผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย

1.2) ผลักดันให้รัฐบาลยกเลิกค่าแกลงตีความเข้าใจในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ในข้อ 1 เรื่องนิยามการทรมาน ข้อ 4 เรื่องการกำหนดให้การทรมานเป็นฐานความผิด และข้อ 5 เรื่องเขตอำนาจศาลเหนือความผิดฐานทรมาน และผลักดันการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ

1.3) ขับเคลื่อนให้มีระบบฐานข้อมูลการบริหารจัดการการทะเลาะเบาะแว้งประวัตินิติอาชญากรรมที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน โดยสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และไม่เป็นภาระแก่ประชาชนในการขอปรับปรุงฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรมของตนเองให้เป็นปัจจุบันโดยแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับเป็นการเฉพาะ

2) สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม

2.1) เร่งรัดปรับปรุงกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งระบบเพื่อรับรองคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิชุมชนและสิทธิทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างกลไกที่ประชาชนมีส่วนร่วมทุกระดับอย่างแท้จริง รวมถึงทบทวนและปรับปรุงระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้มากขึ้น และพิจารณานำหลักการและแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมินผลกระทบดังกล่าว

2.2) เร่งรัดผลักดันให้มีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) มีสภาพบังคับในการใช้ออกแบบและจัดทำนโยบายและแผนงานด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนา โดยคำนึงถึงระบบภูมินิเวศและเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)

2.3) ผลักดันให้มีการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human rights due diligence) ตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติมาใช้ประเมินผลกระทบสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดน โดยร่วมมือกับคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR) และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3) ผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ

3.1) ประสานความร่วมมือกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาของบุคคลที่มีปัญหาสิทธิและสถานะ รวมถึงเด็กนักเรียนกลุ่ม G เด็กที่ติดตามแรงงาน และผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเร่งรัดกระบวนการกำหนดสถานะทางทะเบียน และในระหว่างการค้าเนินการ ควรมีมาตรการประกันการเข้าถึงบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน รวมถึงทบทวนกฎระเบียบที่ยังเป็นปัญหาอุปสรรคหรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

3.2) ประสานความร่วมมือในการพัฒนาแนวทางหรือมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณาสถานะหรือสัญชาติให้แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติ รวมถึงการเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการและเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอมีสถานะหรือสัญชาติ การเพิ่ม

บุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งที่ส่วนกลางและในระดับพื้นที่ พัฒนาเทคโนโลยี ดิจิทัลและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านสถานะบุคคล รวมถึงดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ในกระบวนการพิจารณาสถานะบุคคลหรือสัญชาติ

3.3) เร่งเสริมสร้างศักยภาพภาคีเครือข่ายด้านสถานะบุคคลเพื่อช่วยสนับสนุน การดำเนินงาน และนำบทเรียนการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลที่ประสบความสำเร็จของภาคีเครือข่ายด้านสถานะ บุคคลไปปรับใช้เพื่อเร่งรัดกระบวนการกำหนดสถานะแก่ผู้ที่ยังมีปัญหาเพื่อขจัดความไร้รัฐให้หมดไป (Zero statelessness) ภายในปี 2567 ตามที่รัฐบาลได้ประกาศเจตนารมณ์ไว้

4) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 กับกลุ่มเปราะบาง

4.1) พัฒนายุทธศาสตร์ ระบบและกลไกการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตเพื่อดูแล ให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางในลักษณะครบวงจร (one - stop service) ทั้งในด้านอาหาร สุขภาพ ที่อยู่อาศัย ที่พักพิง และสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นต้น โดยจัดให้มีกลไก การดำเนินงานระดับพื้นที่ที่เกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคเอกชนและภาควิชาการ รวมถึงพัฒนาระบบสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งในด้านการจัดทำระบบ ฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบาง การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานกับองค์กรต่าง ๆ การพัฒนาศักยภาพกลไก การดำเนินงานระดับพื้นที่ในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน และพัฒนามาตรการเยียวยาที่ครอบคลุม กลุ่มเปราะบางอย่างทั่วถึงโดยมีขั้นตอนและวิธีการเข้าถึงที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

4.2) เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือภาวะวิกฤตในอนาคตโดยการฟื้นฟูอาชีพ กลุ่มเปราะบาง รวมถึงพัฒนาทักษะให้สามารถเข้าถึงการจ้างงานในรูปแบบใหม่ เช่น การจ้างงานในระบบแพลตฟอร์มพัฒนา คุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางในด้านการศึกษา ความมั่นคงทางอาหาร ที่อยู่อาศัย และการเข้าถึงบริการสุขภาพ โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพผู้นำและสมาชิกชุมชนให้สามารถบริหารจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและการรับมือกับปัญหาในระยะยาวได้

4.3) พัฒนาการคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการสังคมในกรณีว่างงานของแรงงาน ทุกกลุ่ม รวมถึงแรงงานนอกระบบและแรงงานข้ามชาติ การพัฒนาหลักประกันสุขภาพที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม รวมถึงคนไร้บ้าน ผู้มีปัญหาสถานะบุคคล แรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม การให้เงินอุดหนุนเด็กเล็กแบบถ้วนหน้า การประกันรายได้พื้นฐานแก่ประชาชนในวัยทำงานและการจัดให้มีระบบบำนาญสำหรับผู้สูงอายุในอัตรา ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

5) ประเด็นความหลากหลายทางเพศ

5.1) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนผู้มีความหลากหลายทางเพศที่รวมถึงผู้หญิง และผู้ชาย องค์กรเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ ในการขับเคลื่อนประเด็นเฉพาะของกลุ่มที่มีอัตลักษณ์และ การแสดงออกทางเพศที่แตกต่าง โดยเสริมพลังคนในชุมชนผู้มีความหลากหลายทางเพศให้มีพื้นที่ปลอดภัย ในการพูดถึงปัญหาที่ตนประสบโดยไม่ถูกตัดสินและได้รับความเคารพในความแตกต่าง รวมทั้งร่วมกับ กสม. และภาคีเครือข่ายจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ ส่งเสริมการวิพากษ์วิจารณ์ เชิงบวกเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรากเหง้าของปัญหาการเลือกปฏิบัติ การละเมิดสิทธิมนุษยชนและความรุนแรง ต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

5.2) สนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลากหลายทางเพศ รวมทั้งผลักดันกฎหมายและนโยบายเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ได้แก่ พระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม และพระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์และการแสดงออกทางเพศสภาพ การร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการผลักดันประเด็นอื่น ๆ อาทิ หลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ภาวะเป็ยบในสถานศึกษาที่เข้าใจและเป็นมิตรกับเด็กและเยาวชนผู้มีความหลากหลายทางเพศ และการเข้าถึงบริการสุขภาพเฉพาะของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

5.3) จัดให้มีการสื่อสารสาธารณะและการรณรงค์เพื่อขจัดอคติและสร้างการยอมรับในความหลากหลายทั้งในส่วนหน่วยงานของรัฐ สถานศึกษา ผู้นำศาสนา ภาคธุรกิจ รวมทั้งประชาชนทั่วไป และชุมชนผู้มีความหลากหลายทางเพศจะร่วมกับ กสม. และภาคีเครือข่ายในการเฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ได้รับผลกระทบจากสื่อสาธารณะที่ตีตรา ลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสร้างภาพในเชิงลบกับคนที่มีความหลากหลายทางเพศ

ผลดำเนินการ: ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งผลการประชุมสมัชชาสิทธิมนุษยชนให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนผู้แทนราษฎรที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องได้พิจารณาพร้อมสนับสนุนขับเคลื่อนให้เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ส่วนนายกรัฐมนตรีทราบแล้วและมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาตามหน้าที่และอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป สำหรับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายังไม่มีการตอบกลับแต่อย่างใด

นอกจากนี้ กสม. ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามข้อเสนอดังกล่าวเพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ตามข้อเสนอสมัชชาสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2566 สรุปได้ ดังนี้

1) ประเด็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้ผลักดันการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทรมานและการกระทำที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการกระทำที่บุคคลสูญหายเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทะเบียนประวัติอาชญากร และผลักดันร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. เพื่อให้มีหน่วยงานกลางในการจัดเก็บทะเบียนประวัติอาชญากรรมที่สอดคล้องกับหลักการสากล พัฒนานาครกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เป็นหลักประกันการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน โดยเฉพาะในขั้นตอนการจับกุม ควบคุมตัว/คุมขัง สืบสวน และการสอบสวน

2) ประเด็นสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม ได้ผลักดันการจัดทำพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฉบับใหม่ในฐานกฎหมายกลางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อรับรอง คุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิชุมชนและสิทธิทางสิ่งแวดล้อม ช่วยลดความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเข้าถึงความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูเยียวยาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่ดียิ่งขึ้น

3) ประเด็นผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ ได้ขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินการเพื่อให้ผู้มีปัญหาสถานะบุคคลเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการขั้นพื้นฐานอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย และได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นติดตามและเร่งรัดการจัดการสิทธิและสถานะบุคคล เพื่อขจัดความไร้รัฐให้หมดไป (Zero Statelessness) จากประเทศไทย ภายในปี 2567

4) ประเด็นความหลากหลายทางเพศ ได้ขับเคลื่อนให้มีกฎหมายกลางว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติอย่างรอบด้าน (Comprehensive anti-discrimination law) เพื่อเป็นหลักประกันการรับรองสิทธิที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติของทุกคน การขับเคลื่อนให้มีการประกันสิทธิและโอกาสในการทำงานของบุคคลทุกกลุ่ม รวมทั้งการรณรงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสมอภาค การจัดการเลือกปฏิบัติที่ถูกต้องผ่านตัวแทนทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยดำเนินการด้วยช่องทางที่หลากหลาย เข้าถึงทุกกลุ่มประชากรในวงกว้าง อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้สังคมไทยมีการเคารพในสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจัง

2.4.2 ข้อเสนอแนะ เรื่อง สิทธิและความปลอดภัยของคนเดินเท้า

หน่วยปฏิบัติ: รัฐบาล

ข้อเสนอแนะ: ควรมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ อาทิ การออกกฎหมายควบคุมหรือจำกัดความเร็วที่ปลอดภัยเพิ่มเติมในพื้นที่ชุมชน สถานศึกษา และโรงพยาบาล รวมถึงลดอัตราความเร็วบริเวณทางข้าม การเพิ่มอัตราโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือกระทำความผิดกฎจราจรในเขตควบคุม การเร่งผลักดันให้กรมการขนส่งทางบกเสนอหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขสำหรับการขอรับและขอต่อใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์มีกำลังเครื่องยนต์ตั้งแต่ 35 กิโลวัตต์ หรือมีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันตั้งแต่ 400 ซีซี ขึ้นไป (Big Bike) การเพิ่มบทลงโทษทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร การบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการรับรู้ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทราบข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยของคนเดินเท้า รวมทั้งตระหนักหรือปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และผลักดันให้นำมาตรการตัดคะแนนความประพฤติ มาบังคับใช้อย่างจริงจัง การนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การบูรณาการฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงโครงสร้างของถนนหรือออกแบบทางเท้าที่เหมาะสม ให้มีโครงสร้างที่คำนึงถึงความปลอดภัยของคนเดินเท้า การเพิ่มการติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) และกล้องตรวจจับความเร็วในจุดเสี่ยงอุบัติเหตุ

ผลดำเนินการ: คณะกรรมการนโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติ ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาและบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามหน้าที่ และอำนาจต่อไป ซึ่งต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการขนส่งทางบก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลเพื่อสร้างวินัยจราจรที่ดี ด้วยการกำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ของการตัดคะแนนใบขับขี่ และบังคับใช้ระบบการตัดคะแนนความประพฤติในการขับขี่ เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2566 รวมทั้งกรมบรรเทาและสาธารณภัยได้มีหนังสือแจ้งกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการทุกจังหวัด ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ความปลอดภัยทางถนนอีกด้วย

3. ผลสัมฤทธิ์ ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3.1 ผลสัมฤทธิ์

3.1.1 มาตรการหรือข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กสม. ได้พิจารณาผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน และมีมติให้ยุติการติดตามตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 22 วรรคสอง รวมถึงดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 36 วรรคสี่ และมาตรา 43 วรรคสอง รวมทั้งสิ้น 136 ฉบับ (184 คำร้อง)

พบว่า ในภาพรวมหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องนำมาตราการหรือข้อเสนอแนะของ กสม. ไปดำเนินการจนเกิดผลสัมฤทธิ์ และสามารถแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนให้แก่ผู้ร้อง รวมถึงนำมาตราการหรือข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบของ กสม. ไปใช้เป็นบรรทัดฐานในการถือปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไปได้ เช่น กรณีกรมชลประทานได้จัดทำแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์และสังคม และบรรจุกรณีความต้องการของประชาชนในพื้นที่เข้าแผนงานดำเนินการเองในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รวมทั้งได้ยกเลิกโครงการศึกษาและตัดแผนงานการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ลาวออกจากแผนงาน (รายงานที่ 48/2565) กรณีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับ ในการเข้าเรียนสอบวัดผล ฝึกประสบการณ์วิชาชีพและกำหนดขั้นตอนการขออนุญาตแต่งกายตามเพศสภาพ (รายงานที่ 484/2562) กรณีกรมราชทัณฑ์จัดอาหารที่มีประโยชน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ผู้ต้องขังตามข้อเสนอแนะของ กสม. และจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรทางการแพทย์ประจำสถานพยาบาลของเรือนจำให้เหมาะสมกับสัดส่วนจำนวนผู้ต้องขัง (รายงานที่ 55 – 60/2565) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มีบางกรณีที่หน่วยงานมิได้ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ได้แก่ กรณีสำนักงานประกันสังคมไม่แก้ไขระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 โดยอ้างว่าเป็นเพียงข้อคิดเห็นความแตกต่างทางด้านกฎหมายและข้อกังวลเท่านั้น (รายงานที่ 154/2565) กรณีโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยไม่แก้ไขระเบียบของโรงเรียนให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระเบียบนักเรียน พ.ศ. 2551 ข้อ 12 อ้างว่าคณะกรรมการโรงเรียนไม่เห็นชอบ (รายงานที่ 306/2562) กรณีการรถไฟแห่งประเทศไทยไม่จัดสรรพื้นที่ค้าขายให้แก่ผู้ค้ารายเดิมอ้างว่าผู้ค้าไม่ได้ชำระเงินค่าประกันการขอเช่าพื้นที่ ซึ่งไม่ตรงกับข้อความในหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีที่ระบุว่าผู้ค้าได้วางเงินประกันไว้ (รายงานที่ 40/2557) กรณีสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่จัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์หรือสทวิชาชีพเข้าร่วมในกระบวนการจัดเก็บสารพันธุกรรมสำหรับเด็กและไม่สั่งการให้หน่วยงานในสังกัดเกี่ยวกับการแจ้งผลการตรวจสารพันธุกรรม และเรื่องลบหรือทำลายข้อมูลสารพันธุกรรม (รายงานที่ 37/2565) แต่กรณีเหล่านี้ได้มีการขับเคลื่อนโดยการจัดประชุมหารือแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการหรือข้อเสนอแนะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ/หรือจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี และ/หรือเผยแพร่รายงานหรือผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบ

เป็นการทั่วไปแล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 36 วรรคสี่ และมาตรา 43 วรรคสอง

3.1.2 ข้อเสนอแนะในรายงานประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2565

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในรายงานประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2565 รวมทั้งสิ้น 42 ประเด็นย่อย คิดเป็นร้อยละ 30 ซึ่งไม่ถึงครึ่งของข้อเสนอแนะ โดยข้อเสนอที่ยังไม่มีผลการดำเนินการจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สำนักงาน กสม. อยู่ระหว่างการติดตามความคืบหน้าหรือผลดำเนินการ

3.1.3 ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน จำนวน 7 ฉบับ พบว่า ส่วนใหญ่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการเป็นไปตามหรือสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กสม. ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว แม้จะมีบางประเด็นที่ยังคงต้องติดตาม เร่งรัด และ/หรือประเมินผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ กรณีการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคนสูญหาย พ.ศ. 2565 กรณีเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ในส่วนของการแก้ไขกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับสิทธิได้รับเงินสวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาล หรือสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลให้สอดคล้องกับสิทธิการได้รับบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และกรณีการสนับสนุนและผลักดันร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจนมีผลใช้บังคับแล้ว แต่บทบัญญัติบางมาตรายังมีสาระสำคัญไม่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กสม. สำนักงาน กสม. จึงยังคงต้องติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

3.1.4 ข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการดำเนินการตามข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน จำนวน 2 ฉบับ โดยข้อเสนอจากผลการประชุมสมัชชาสิทธิมนุษยชน ปี 2565 นายกรัฐมนตรีได้รับทราบ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อนข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงาน สำหรับข้อเสนอแนะ เรื่อง สิทธิและความปลอดภัยของคนเดินเท้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ขับเคลื่อนจนมีการกำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การตัดคะแนนใบขับขี่ พร้อมทั้งบังคับใช้ระบบการตัดคะแนนความประพฤติในการขับขี่ตามข้อเสนอแนะของ กสม. แล้ว

3.2 ปัญหาหรืออุปสรรค

จากการติดตามผลการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน เห็นว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 มาตรการหรือข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(1) บางกรณีมีมาตรการหรือข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายหลังจากที่ผู้ร้องหรือหน่วยงานได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น กรณีให้สำนักงานอัยการสูงสุดเร่งรัดการดำเนินการของพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนคดี ซึ่งพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีไปแล้วตั้งแต่ปี 2557 (รายงานที่ 89/2558) กรณีให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ถูกกล่าวหาว่ากลั่นแกล้งจับกุมและทำร้ายร่างกายผู้ร้อง แต่ข้อเท็จจริงพบว่าผู้ร้องได้ยกประเด็นเดียวกันนี้ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในชั้นศาลแล้วตั้งแต่ปี 2557 (รายงานที่ 266/2556) เป็นต้น และข้อเสนอแนะบางประเด็นหน่วยงานไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจากอายุความตามกฎหมาย คือ กรณีให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติตรวจสอบและดำเนินการตามกฎหมายกับพนักงานสอบสวน ซึ่งเกษียณอายุราชการไปแล้ว เมื่อปี 2559 (รายงานที่ 1141/2560) เป็นเหตุให้สำนักงาน กสม. ต้องยุติการติดตาม เนื่องจากไม่มีประโยชน์อีกต่อไปที่หน่วยงานต้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม.

(2) สภาพบังคับทางกฎหมายกรณีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามมาตรการหรือข้อเสนอแนะ ยังไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการที่ กสม. กำหนด เนื่องจากกรณีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. กสม. ทำได้เพียงจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี และ/หรือเผยแพร่รายงานหรือข้อเสนอแนะของ กสม. หรือผลการดำเนินการของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ข้อเสนอแนะของ กสม. จึงไม่บรรลุผล

3.2.2 ข้อเสนอแนะในรายงานประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2565

ข้อเสนอแนะในรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนส่วนใหญ่หน่วยงานที่รับมอบหมายยังไม่ได้แจ้งผลการดำเนินการ อาจเนื่องจากข้อเสนอแนะส่วนใหญ่มีลักษณะให้ดำเนินการในเชิงนโยบายต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะในรายงานฯ ไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายและไม่ได้กำหนดกรอบระยะเวลาให้หน่วยงานปฏิบัติ จึงทำให้มีความล่าช้าในการดำเนินการและแจ้งผลการดำเนินการ

3.2.2 ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

1) ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่มีลักษณะเชิงนโยบาย ซึ่งหากสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ จะได้รับการตอบสนองหรือดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ แต่หากรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐยังไม่มียุทธศาสตร์ดังกล่าวอาจได้รับการตอบสนองหรือดำเนินการที่ล่าช้า หรืออาจไม่มีการตอบสนองหรือดำเนินการแต่อย่างใด

2) ข้อเสนอแนะมีลักษณะแตกต่างจากข้อเสนอแนะในรายงานการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กำหนดเป็นมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติและกรอบระยะเวลาให้หน่วยงานปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ได้รับการตอบกลับเพียงว่ารับข้อเสนอแนะของ กสม. ไปพิจารณาดำเนินการ และมีความล่าช้าในการได้รับแจ้งผลการพิจารณา

3) ข้อเสนอแนะกรณีการสนับสนุนและผลักดันร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. แม้ภายหลังพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 จะมีผลใช้บังคับแล้ว แต่ยังมีสาระสำคัญบางประเด็นไม่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ การไม่กำหนดค่านิยมของ “คู่กรณี” ไว้ให้ชัดเจน การไม่แก้ไขบทบัญญัติมาตรา 4 ให้ครอบคลุมหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การไม่ได้ระบุให้ชัดเจนว่า ผู้ขึ้นทะเบียนไกล่เกลี่ยต้องมีประสบการณ์ในด้านใดบ้างที่จะถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การไม่ได้ปรับแก้เรื่องการตั้งข้อรังเกียจผู้ไกล่เกลี่ยที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคู่กรณี

การกำหนดให้สิทธิภาคีอาญามาฟ้องระงับเมื่อคู่กรณีทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาททางอาญากันแล้วโดยไม่ระบุว่า เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลง

4) แม้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคลสูญหาย พ.ศ. 2565 จะมีผลใช้บังคับแล้ว แต่เจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายยังไม่สามารถให้การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถูกจับกุมได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมาย ยังไม่มีกฎหมายลำดับรอง อุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงไม่เพียงพอ

3.2.3 ข้อเสนอในการสร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

1) ข้อเสนอจากผลการประชุมสมัชชาสิทธิมนุษยชนเป็นข้อเสนอที่นำกราบเรียน นายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภาเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ โดยมีได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ กสม. ทำให้ได้รับการตอบกลับเพียงว่ารับทราบแล้ว และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ ซึ่งไม่แน่ชัดว่า หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจะแจ้งผลการพิจารณาหรือการดำเนินการเมื่อใด จึงอาจเกิดความล่าช้าในการทำให้ ข้อเสนอแนะเกิดผลสัมฤทธิ์

2) ข้อเสนอแนะ เรื่อง สิทธิและความปลอดภัยของคนเดินเท้า แม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลเพื่อสร้างวินัยจราจรที่ดี ด้วยการกำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ของการตัดคะแนนใบขับขี่ และบังคับใช้ระบบการตัดคะแนนความประพฤติในการขับขี่แล้ว แต่ยังคงมีปัญหาในด้านอื่น ๆ อาทิ การสร้างวินัยของผู้ขับขี่ การติดตั้งกล้องวงจรปิดและกล้องตรวจจับความเร็วในจุดเสี่ยง การปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพทางถนน การจราจร และงบประมาณในการนำเทคโนโลยีมาใช้ ซึ่งต้องมีการบูรณาการร่วมกับระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและใช้เวลาในการดำเนินการ เพื่อแก้ไขให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตาม ข้อเสนอแนะต่อไป

3.3 ข้อเสนอแนะ

3.3.1 เซึ่งระบบ

ควรมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับ ข้อเสนอแนะจะต้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะภายในระยะเวลาที่กำหนด และกำหนดสภาพบังคับทางกฎหมาย กรณีไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

3.3.2 เซึ่งเนื้อหา

1) ควรติดตามและเร่งรัดให้ สปสช. ดำเนินการจัดทำกฎหมายตามมาตรา 9 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ในการแก้ไขกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับสิทธิได้รับ เงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลหรือสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลให้สอดคล้องกับสิทธิการได้รับบริการ สาธารณสุขตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง สิทธิด้านสุขภาพ เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และปีงบประมาณถัดไป อาจประสบปัญหาในการ เบิกจ่ายเงินอีก

2) ควรติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้พระราชบัญญัติใกล้เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ของหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจ ว่าส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาเสนอแนะให้แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อไป

3) ควรติดตามการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 และส่งเสริมภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังการกระทำทรมานและบังคับสูญหาย เช่น การจัดโครงการอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น อีกทั้ง กสม. ควรตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการทรมานอย่างต่อเนื่อง เช่น เรือนจำ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และศูนย์พักพิง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนและปราบปรามการกระทำทรมาน

4) ควรติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้ระบบการตัดคะแนนความประพฤติ ในการขับขี่ ว่าเกิดผลในทางปฏิบัติและส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งติดตามผลการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพของถนนและทางเท้าที่เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของ กสม. ต่อไป

.....